

NAŠ GLAS

Glasilo javnih namještenika u kraljestvu Srba, Hrvata i Slovenaca.

— Cijena u prodaji 1 K 50 fl. —

Naš Glas izlazi u tjednu svakog četvrtka.
Godišnja pretplata K 72—
Polugodišnja „ 36—
Četvrtgodišnja „ 18—
Za inozemstvo dodati poštarinu. Oglasi po cjeniku.

— Цена у продаји 1 K 50 фл. —

Наш Глас излази седмично сваког четвртка.
Годишња претплата K 72
Полугодишња „ 36
Четвртгодишња „ 18
За иноземство додати поштарину. Оглаци по тарифи.

Uredništvo: Ljubljana, Rimska cesta šte. 20/II. Rokopisov ne vrača, ako se ne priloži usmk. Dopise v latinici in cirilici sprejema le podpisane in zadostno frankirane. Rokopise je pošiljati samo uredništvu v Ljubljani. Hrvatske in srbske dopise je pošiljati le potom organizacij, ki so za vsebino odgovorne.

Upravištvo: Na naročila brez denarja se ne oziramo. Naročnina naj se pošlje po nakaznici oziroma položnici le v Ljubljano, Vošnjakov trg št. 51. Tja je pošiljati tudi zbirke za naš tiskovni sklad.

Novе zahteve.

Društvo drž. uslužbencev kraljestva Srbov, Hrvatov in Slovencev za slovensko ozemlje je predložilo predsedstvu deželne vlade za Slovenijo v Ljubljani naslednjo peticijo:

Predsedstvu je znano, kako so cene vseh življenskih potrebščin v času od 1. decembra do danes poskočile. Uradne tržne cene živil so danes povprečno 100% višje, cene drugih potrebščin (obleke, čevljev itd.) so pa zrasle tako, da na njih nabavo državni uslužbenec sploh misliti ne more.

Državni uslužbenci vemo, da nobena vlada tem tržnim razmeram trenutno ne more napraviti konca; prepričani pa smo tudi, da imamo pravico od države, ki ji služimo verno in požrtvovalno, zahtevati, da nam ustvari življenske pogoje.

Naš gnotni položaj je popolnoma nevzdržen. Resno je ogrožena naša življenjska eksistenca, s tem pa tudi kar najresneje ogroženo vzdrževanje naše službe.

Osrednji odbor je v seji delegatov vseh organizacij dne 31. marca t. l. sklenil, z vsemi stanovskimi organizacijami v naši kraljevini še v prvi polovici meseca aprila stopiti v javnost z našimi zahtevami.

O tem obveščamo predsedstvo deželne vlade s prošnjo, da nas v teški borbi za vsakdanji kruh blagohotno podpira.

Naše zahteve so:

I. Diferenciranje draginjskih doklad, uveljavljeno s 1. decembrom 1919, od 120% navzdol do 10%, je kot neutemeljeno in službenim interesom naravnost kvarno takoj odpraviti.

II. Draginjske doklade se morejo za vse kategorije in činovne razrede na vse službene prejemke z dne 1. novembra 1919 odstotno enako (vsaj jako približno enako) in tržnim razmeram odgovarjajoče odmeriti.

III. Zahtevamo s 1. aprilom višje službene prejemke, in sicer u n a j m a n j za nižji in XI. razred 40%, X. razred 45%, IX. razred 50%, VIII. razred 57%, VII. razred 65% in VI. razred 75% višje od sedanjih prejemkov. Ti zviški so tako preračunjeni, da bi znašali novi skupni prejemki v vseh razredih približno za 200% več nego 1. novembra 1919.

IV. Prosimo vlado, da takoj uveljavi način, kako bi se draginjske doklade od meseca do meseca z izpreminjanjem tržnih cen enakomerno ugotavljale.

V. Prosimo, da se nam takoj dovoli enkratni nabavni prispevek, in sicer za neoženjene 2000 K, za oženjene 3000 K.

Drago Vojska:

Ali so naše zahteve upravičene!?

Uradništvu se večkrat očita ne samo od strani nepoklicancev, temveč tudi od strani merodajnih faktorjev, da so njegove

Društvo državnih namještencev za Slovenijo v Ljubljani, dne 3. aprila 1920.

Prepis te prošnje se je odposlal pokrajinskim zvezam v Zagrebu, Sarajevu, Splitu, Beogradu in s posebnim dopisom predsedstvu ministrskega sveta v Beogradu.

zahteve pretirane, da ni nikoli zadovoljne ter da stavi neprenehoma nove neupravičene zahteve.

Vsem je treba — ker so precej trde glave — s številkami dokazati, da so zahteve uradništva ne samo nepretirane, ampak v vsakem oziru preskromne. Evo jih!

Živila:	količina:	Cena		Mesečna potreba živil za 3 ljudi:		Je stalo 1914 mesečno	Stano marca mesečno 1920
		leta 1914:	meseca marca 1920:	leta 1914:	meseca marca 1920:		
kruh bel	kg	K—16	K 10—	30 kg	30 kg	K 4:80	K 300—
moka 00	"	"—48	" 14—	5 "	3 "	" 2:40	" 42—
moka št. 1	"	"—40	" 12—	5 "	3 "	" 2—	" 36—
moka za kuho	"	"—32	" 10—	5 "	4 "	" 1:60	" 40—
krompir	"	"—10	" 6—	30 "	30 "	" 3—	" 180—
fižol	"	"—48	" 6—	3 "	3 "	" 1:44	" 18—
sladkor	"	"—48	" 52—	3 "	3 "	" 1:44	" 156—
kava	"	" 3—	" 104—	1 "	1/2 "	" 3—	" 52—
riž	"	"—60	" 88—	2 "	1/2 "	" 1:20	" 19—
meso goveje	"	" 2—	" 24—	10 "	8 "	" 20—	" 192—
" telečje	"	" 2—	" 20—	3 "	1 "	" 6—	" 20—
" prašičje	"	" 2:20	" 28—	2 "	1 "	" 4:40	" 28—
mast	"	" 2:20	" 54—	4 "	2 "	" 8:80	" 108—
mleko	liter	"—20	" 4—	30 litr.	30 litr.	" 6—	" 120—
olje	"	"—60	" 100—	1 "	1 "	" 1:60	" 100—
jesih	"	"—24	" 5—	3 "	3 "	"—72	" 15—
jajca	kos	"—05	" 1:30	30 kos.	20 kos.	" 1:50	" 26—
kurjava	100 kg	" 3—	" 80—	600 kg	400 kg	" 18—	" 320—
sočivje in zelenjava	—	—	—	—	—	" 2—	" 100—
kuh. dodatki sol itd.	—	—	—	—	—	" 1—	" 50—
perilo	—	—	—	—	—	" 8—	" 100—
Skupaj:						K 98:90	K 2022—

Kot podlago sem vzel uradnika XI. čin. razreda z dvema družinskima članoma, ki je prejemal l. 1914. letne plače 2320 K, to je mesečno 193 K 33 vin. Porabil je leta 1914. za življenske potrebščine mesečno 98 K 90 vin. tako, da mu je ostalo še mesečno 94 K 43 vin. za stanovanje, obleko, obutev in druge malen-

kosti. Obleka je stala tedaj največ 90 K, čevlji povprečno 20 K!

Danes prejema uradnik iste stopnje z dvema članoma letno 21.736 K, t. j. mesečno 1811 K 33 vin., za življenske potrebščine pa porabi mesečno 2022 K, ostane mu torej za stanovanje, obleko itd. še — ? To naj izvolijo zračunati in ugotoviti oni

gospodje, ki trdijo, da so naše zahteve pretirane in neutemeljene! Navaden zemljan mora računati, da mu zmanjka mesečno že za najnujnejše življenske potrebščine povprečno 200 K! Pri tem se lahko vsak iz predležne statistike prepriča, da sem življenske potrebščine za leto 1920 v vseh postojankah, kjer je le mogoče, znižal na tako nizko stopnjo, da je ob tej količini, prisiljen vsak stradati in sem nverjen, da bi gospodje, ako bi jim predpisal tako sramotno nizko količino živil, gotovo stavkali!

Marsikomu se bode zdelo čudno, kako živimo, če nam vsak mesec manjka že za najpotrebnejšo prehrano 200 K in bode sumil, da ima vsak uradnik velik fond, iz katerega si zajema, da ne umrje od gladi in hodi še vendar obut in oblečen kljub temu, da stane danes obleka najslabše vrste čez 2000 K in čevlji 500 K. Da, res je, uradnik je danes umetnik v stradanju in si zna še od te pičle hrane, ki mu je odložena, nabaviti obutev in obleko.

Vsem, ki dvomijo o naši umetnosti, svetujem, da se vsedejo z nami k mizi in videli bodo, kako živimo! Kdor ne vidi, mu ni mogoče verjeti! Ker smo pa žalibog tako vzgojeni, da moramo biti — vsaj sedaj še — oblečeni in obuti, moramo še ta skromna živila deloma popolnoma opustiti, deloma pa še reducirati, da se oblečemo in obujemo. Hvala bogu, da se nam obeta, da je obleka in obutev samo luksuz, česar uradnik ne potrebuje. Sicer smo že itak na pol obuti in oblečeni ter bomo skoro napravili gospodom veselje in hodili, kakor prva dva človeka v raj!

Toda, če bi bilo vse to stradanje in trpljenje na korist državi, bi bil gotovo uradnik prvi, ki bi doprinesel tudi še to žrtev, samo, da bi rešil državo pogina. Ker pa se zavedamo, da moramo danes stradati samo zato, da si polnijo žepe židje, verižniki, tihotapci in drugi izkoriščevalci naroda, ki tirajo državo v prepad, bodi jasno povedano, da nočemo več stradati in hoditi razcapani, ter zahtevamo sredstev, da bomo mogli plačevati današnje cene!

Apeliramo pa na vlado, da stoni vsem izkoriščevalcem naroda in države na prste, da naloži davek na vojne dobičke, da si s tem pridobi sredstev in ukine svobodno trgovino, da ustavi dnevno naraščajočo draginjo in reši s tem državo in nas pred poginom. Ako pa vlada noče odpreti oči in preprečiti našega pogina, naj bode uverjena, da bodo uradniki zahtevali zvišanje plač, če je to gotovim osebam prav, ali ne, kajti pri vsej naši potrepljivosti nočemo še iti živi v zemljo!

Uradništvo brez izjeme pa naj smatra za svojo dolžnost, da se strokovno organizira, stvari s tem močno falango, ki je ne bode pretrgala nobena sila. Vsak naj podpira organizacijo z vsemi svojimi močmi! Nikomur ne sme biti žal, plačati teh par vinarjev, ki jih zahteva od njega organizacija! Nihče naj se ne izgovarja, da mu ni mogoče žrtvovati ob tej neznosni draginji ničesar več, kajti, če si moramo vsak mesec pridobiti s stradanjem najmanj 200 K, je prav gotovo, da moramo imeti voljo in moč, odtrgati si še teh par vinarjev za našo organizacijo, ki mora biti naš ideal, naša moč in naša zmaga! Pokazati moramo s svojo organizacijo vsem, ki nas hočejo zatirati in zatreti, da se jim to nikdar ne posreči, ker imamo krepko voljo in moč, da se zmikati ne damo!

Če bomo vsi složni, edini in združeni v močni organizaciji, bomo kljubovali vsem pritiskom naših krvososov ter dočakali vstajenja naših pravic in boljših časov! Na delo torej za naše upravičene zahteve!

Sramota.

V carinskem pašaliku v Sloveniji se očitna preteriranja, sistematična zapostavljanja in premeščenja ter druge neumljive persekucije v obliki discipliniranj, kjer je ena in ista oseba tožnik, preiskovalec in sodnik, prav pridno nadaljujejo. Resno že dvomimo, če se nahajamo še v pravni in ustavni državi; saj v tem nas utrjuje dogodki zadnjega časa v carinski upravi. Pomanjkanje strokovno izobrazjenih carinskih uradnikov v vsej državi je velikansko. Večina strokovnjakov je na višji poziv in zgolj iz želje, služiti svoji svobodni domovini, dospela z okupirane ozemlja, misleča, da dobi tu tudi pravico in enakopravnost. V Sloveniji služi komaj polovica vseh slov. carinskih uradnikov; druga polovica je morala oditi izven ožje domovine. Dasi je glasom ministrskega sveta (Služb. Nov. številka 27 iz leta 1919) razširjen carinski zakon bivše kraljevine Srbije na nove pokrajine samo v pogledu organizacije službe ter so „od ove opšte primene izvzeta: personalna pitanja, disciplineta, vlasti, ocene činovnika (kvalifikovanja), naimenovanje, premeščenje, odpustanje itd., o čemu bi dosadašnje nadležne vlasti vodile staranje i po svemu činile predstavke centralnoj carinskoj vlasti“ ter je s tem jasno dokumentirano, da je v vseh osebnih vprašanjih v veljavi edinele službene pragmatika iz leta 1914, se centralna carinska oblast in njeni iz Beograda na vodilna mesta odposlani ter jih povsem zavzemajoči organi na ta sklep niti malo ne ozirajo. Slovenski in hrvatski carinarji so dobri za delo in garanje, napredovanje in vodilna mesta pa so pridržana le enemu plemenu ujedinjene domovine. Pač! V zadnjem času je šla carinska uprava celo tako daleč, da je kljub velikanskemu pomanjkanju izvežbanega uradništva brez vsake navedbe razlogov upokojila brzojavnihi potom 3 slovenske carinske uradnike! Nadaljnje persekucije baje še slede. Sedanji sistem očitnega zapostavljanja, sistematičnega premeščenja, umirovljenja itd. je sramota za državo. Ta sistem podi Slovence in Hrvate iz carinske stroke ter bo ugonobil vsako veselje še preostalim do službe. Vsakdo izmed njih se bo temeljito premislil vstopiti v državno službo. Ni se tedaj čuditi, da se baje namerava večina slov. strokovno izvežbanih carinskih uradnikov vrniti v okupirano ozemlje, ako se položaj v najkrajšem času temeljito ne preokrene na pot popolne enakopravnosti. Kam plovemo in kam nas vodi to zagonetno postopanje? — Kaj delajo naše pokrajinske oblasti, kaj naši predstavniki, da ne posežejo vmes? Jeli tako početje v interesu našega ujedinjjenja, v interesu drž. misli, v interesu službe? Nismo menda na napačni poti, če trdimo, da se z vso brzino udejavljajo načela, ki so opisana v današnjem članku „Azijati“. Proti nadaljnjemu udejavljanju teh načel se mora boriti vse pošteno javno nameščenstvo z vsemi dopustnimi sredstvi in naše slovenske in hrvatske carinarje v boju proti samovoljnemu postopanju carinske uprave in njenih eksponiranih

organov moralno in dejansko podpreti. Poudarjamo izrečno, da sedanjega neznosnega položaja slov. in hrv. carinarjev ni pripisovati na rovaš celotnega srbskega naroda, temveč le neki klik v centralni carinski upravi, ki sistematično deluje s sredstvi, ki morajo voditi do razdora. To klikarstvo je povsod namestilo svoje eksponente — ki so tožniki in sodniki v isti osebi —; letih predlogi se uvažujejo, vse osebne prošnje in pritožbe prizadetih Slovencev in Hrvatov ne najdejo sluha. Temu klikarstvu napovedujemo neizprosno boj. Njegova zahrbtna dejanja se morajo osvetiti. Za to bo skrbelo vse pošteno javno nameščenstvo in vemo, da je za nami tudi mnogo značajnega in poštenega srbskega uradništva. Gotovo je, da so acimovičade v našem carinskem pašaliku pravcata sramota za državo.

Takole delajo!

Brzojavka:

Carinarnici, Ljubljana.

Beograd, 917—46—30—12.

Ukazom od 27. tek. meseca penzionirani su: Ignat Lah i Anton Grom, revizori te carinarnice. Neka ih carinarnica o ovom upozna, razreši odmah od dosadanje dužnosti i ne izdaje im više nikakve novčane prinadležnosti! C br. 24085.

Načelnik direkcije carina Dimitrijević s. r.

Pripomba: V Mariboru se je pripetil 3. primer nasilnega upokojenja. Je to revizor Toroš, ki ima 20 službenih let!

Anakronizmi.

Koncem veljače ove godine došlo je do pada Pribičevićeve centralne vlade u Beogradu. Čim se sastavila nova centralna vlada, razumljivo je, da je uslijedila promjena i u pokrajinskim vladama našeg kraljevstva.

Početak ožujka o. g. predstavilo se činovništvo jedne takove pokrajinske zemaljske vlade povjereniku vladinog odjela za unutarne poslove. Poverjenik je oslovio činovništvo među inim s ovim značajnim riječima (prenešenim točno po službenim novinama): „da nam činovništvo uzmogne punim životom uživiti i dušom danuti, treba mu točno regulirati odnošaj spram države u materijalnom i odgovornom pogledu. A za to je nuždan potpuno moderan i napredan zakon o odnošaju činovnika — pragmatika — zamjenjena za svoju provedbu i valjanost ustrojenjem Upravnog sudišta“.

Ovako savremeno i ozbiljno shvaća dotični povjerenik uređenje prilika javnih namještenika. Pak za to ne će biti ni najmanje na odmet naše staleške stvari, ako osvjetljamo i ocrtaemo samim golcatim faktima, kakav pojam o promicanju probitaka činovništva ili uopće javnih namještenika imaju i ina gospoda na odličnim mjestima, ravnim odjelnim vladinim povjerenicima, a u ovom slučaju delegat ministra financije dotične pokrajine.

Ako ga ne poznate pobliže po njegovom djelovanju kao činovnika, a imali ste kod njega posla, po njegovom dobroćudnom licu, pripravnim na ironički smijeh, po tobožnjoj susretljivosti i obećanju, onda gotovo u prvi mah niste mogli o njemu drugačiji utisak ponesti: ne može biti boljeg čovjeka, nego je on. A u realnosti je ipak drugačiji!

Položaj činovništva je danas vrlo težak. I u to doba, gdje su prevozne prilike usljed neuredjenih prometila upravo strašne i nesigurne, on dopušta, da se njegovi stariji i iskusniji činovnici, mnogi dapače sa brojnom obitelji, premještaju u pokrajinu. A kako tamo ne mogu doći do valjanog stana, moraju živiti u svojem novom odredištu sami, bez obitelji, pa su i na taj način izvrgnuti novim patnjama i stradanju.

Od preloma sa Austro-Madžarijom prekinule su pokrajinska vlada i ine autonomne oblasti, pače i šumarsko ravnateljstvo starom praksom, naime da samo islužene potčasnike promiču u činovne razrede. Usljed toga su svoje starije namještenike (dnevničare i podvornike) unapredile za oficijale, akcesiste, kanceliste itd. Naš gospod. delegat i prvi do njega financijski ravnatelj nisu za svoje namještenike, koji su po svojoj mnogogodišnjoj praksi i savjesnom vršenju službe vrijedni, da budu promaknuti na takova mjesta, upravo ništa učinili.

U djelokrug delegata ministra financija spada i unapredjenje podvornika, dnevničara i manipulanata. Gosp. delegat mogao je starije namještenike imenovati na svoju odgovornost barem manipulantima, uvaživ njihovu mnogogodišnju savjesnu službu i promaknuti ih u stanoviti činovni razred u visini njihovih dosadašnjih beriva. Ako tako i ne bi polučili ništa drugo do li naslov manipulanta i imenovanje ukazom, ipak ne bi ništa gubili na plaći i na godinama, uračunanih u mirovinu. U protivnom slučaju prema postojećim propisima još iz „blažene“ dobe mađarske oligarhije u slučaju molbe za polučenje mjesta manipulanta gubili bi i na plaći i na godinama, a najposlije nije isključeno, da bi ih se još premjestilo i u provinciju.

Karakteristično je, da je gosp. delegat, u čiji djelokrug spada unapredjenje dnevničara itd., tražio i molio od centralne beogradske vlade „odobrenje i dozvolu“, da se dnevničarima u sjedištu njegove oblasti mogu isplaćivati dnevnice po prvoj klasi gradova, kako se plaćaju vladini dnevničari, što čini u diferenciji samo kukavnik 50, slovom petdeset filira po danu. Zar da nam onda ne mora biti još više toga jasno?

Nije li se gosp. delegat, koji je ostario pod prošlim feudalno-birokratskim prilikama, mogao vlnuti u svojoj konservativnosti kao činovnik do veće energije, da u takovim sitnicama može samostalno odlučivati. Jer nije dužnost činovnika, koji stoji na tako odlučnom mjestu, da vrši samo ono, što mu je zakonom opredijeljeno, već mu je dužnost i to, da vlastitom inicijativom kompetentne krugove upozori na mnoge manjkavosti, koje zakon ne predviđa u stanovitim prilikama, a koje bi mogle imati nedoglednih posljedica ne samo za narod odnosno samu državu, nego i za pojedince.

Usprkos svega netom istaknutog nismo osobno istupili protiv njega, pa ne bi to učinili niti onda, da je još energičniji u zahtjevima ispunjavanja službenih dužnosti, samo kad bi inače bio pripravan promicati prohibitke svojih namještenika u mogućim granicama. Uprli smo tek u propuste, koje on kao činovnik, polazeć sa gledišta svojih proživjelih nazora, nije mogao shvatiti.

Ovo ujedno neka služi, koliko se inicijative može očekivati za olakšanje i praktično (jednostavnije) vođenje financijske službe u doba, kada se po novi-

nama javlja, da se drže konferencije, koje imaju svrhu poraditi na redukciji činovništva odnosno namještenika financijske službe. Pla desideria! Ne smije se, naime, zaboraviti, da se kraj postojećeg birokratskog vođenja financijske službe ne može ni pomisliti na redukciju namještenika, jer se gotovo još na svakom koraku čuti veliki manjak činovnika unatoč najsavjesnijem izvršivanju zvaničnih dužnosti pojedinaca. Nu o tome ćemo nastojati progovoriti opet поближе prvom prilikom.

X. Y.

Pogreta kaša.

Gospod dr. Fr. Ilesič je 4. t. m. pogrel v „Sl. Narodu“ kašu, ki je bila skušana 3. decembra 1919. Kaša je torej pač že prestara in zato neužitna. Skuhal si jo je bivši ministriški predsednik Ljuba Davidović; slučajno in po nesreči pa sem bil jaz tisti, ki je v „Sloven. Narodu“ nanjo opozoril. Da ne zastrupi znova src in že itak pokvarjenega ozračja, hočem zdajle tisto kašo končno vreči na smetišče. Torej: najprej historijat kaše. Zastopniki Saveza javnih namještenika u kraljevstvu SHS so stali pred gosp. Davidovićem in ga prosili v imenu vseh jugoslovenskih javnih nameščencev, naj bi se doklade zaradi silno narasle draginje primerno osebno kot prijaznega moža, je odgovoril, da priznava upravičenost prošnje in da ga veseli taktno postopanje javnih nameščencev v tej zadevi, ker se je bal, da si bosta stali ministristvo in javno nameščenstvo kot dve sovražni fronti nasproti. Z delegati takega tona in takih manir pa se rad razgovarja. Načelno torej uvideva utemeljenost zahtev javnih nameščencev, toda — finance, finance! Valuta je neurejena, državni troški so velikanski, odkod vzeti denar? — In tu se je pripetilo ljubeznivemu Davidoviću, da je dejal smehljaje: „No, no, saj si vendar lahko tudi še kje drugje kaj zaslužite!“ — ali pa je rekel: „No, no, saj vem, da si itak po strani še kaj zaslužite.“ Stenografa pač ni bilo poleg. Gotovo je, da je slovenski delegat takoj ugovarjal tem besedam, češ da je slovensko javno nameščenstvo nekoruptivno v svoji splošnosti ter da je na to ponosno. Gospod Davidović je nato nemudoma izjavil, da se ga je napačno razumelo in da tudi sam dobro ve, da je slovensko uradništvo znano kot čisto in točno v izvrševanju dolžnosti... Ko sem o tem poročal „Sl. N.“, je uredništvo k nesreči moje poročilce baš na tem mestu krajšalo. In tako je kaša zasmrdela. Resnici na ljubo konstatiram, da je g. Davidović takoj proti tisti moji notici protestiral. Zavračal je napačno interpretacijo tistih besed, ki se jih sploh ni več spominjal iz dolgotrajnih dialogov z različnimi delegati javnih nameščencev. In bivši deželni predsednik, g. dr. G. Žerjav, mi je na cesti obetal, da mi da priliko, Davidoviću nehote prizadeto křivico popraviti. Na moje razočaranje pa g. dr. Žerjav ni pozval mene k sebi, nego slovenske delegata, ki sta bila v skupni deputaciji v Beogradu ter sta torej tisti Davidovičev stavek slišala na lastna ušesa. Meni sta delegata izjavila, da sta moje poročilo pred deželnim predsednikom potrdila. Zame pa je glavna stvar izjava vseh tovarišev, da sem na seji Društva drž. uslužbencev za Slovenijo iz ust poročajočega delegata dotične Davidovičeve besede pravilno slišal in točno zabeležil. In s tem je stvar, ki je nekaj tednov razburjala

javne nameščence, zaspala. Zato obžalujem, da jo je po preteku debelih štirih mesecev prijatelj dr. Ilesič zdaj pogrel. Gotovo je: slovenski delegat je proti tistim Davidovičevim besedam protestiral in je g. Davidović dvoumnost svojih besed, vsaj kolikor se tiče Slovencev, takoj uničil. Par tednov nato se g. Davidović lastnih besed sploh ni več spominjal, a je vendarle ponovno izjavil, da na koruptne postranske zaslužke javnih nameščencev ni mogel misliti. Žal mi je, da se na podlagi izpovedi obeh slovenskih delegatov ni konstatiralo tega že pred tremi meseci. S tem bi se bila legenda zamorila. Ker pa se je zdaj v dr. Ilesičevih „Momentih“ nenadoma pojavila znova in ker ne maram niti nehote kot reporter delati gosp. Davidoviću krivice, sem se oglasil s tem pojasnilom. Dostavljam le še, da sem pojasnil aferico brez vsakršnega poziva ali pritiska od katerekoli strani, torej čisto spontansko, ker imam dovolj vesti, da ne dovoljujem, da bi se indirektno po moji krivdi sprožila na g. Davidoviča nova lavina sumničenj in podtikanj. In s tem vržem pogreto kašo na smetišče. Prosim, ne vlačite je z nova na mizo! F. G.

„Azijati“.

Pod tem naslovom je ljubljanska „Jugoslavija“ dne 25. marca t. l. prinesla dopis iz Beograda, ki je vreden vse pozornosti javnih nameščencev. Članek odkriva nezdrave razmere, ki se vtihotaplja iz naše prestolice med naše državno uradništvo. Dopis zasluži tembolj našo pozornost, ker ga objavlja list, ki zvesto stopa po demokratski cesti ter obsoja vse, kar bi moglo „vredjati“ rahločutna centralistično-demokratska ušesa. Naj slede tukaj nekateri odlomki:

„V evropsko urejenih državah je temelj administracije neodvisni uradnik. Uradnik mora uradovati po zakonu in po administrativnih predpisih. Prebivalstvu morajo biti poznani predpisi vseh uradov, s katerimi ima posla, tako da ve že vnaprej, kako bo uradnik odločil. To je prvi predpogoj administracije, v katero ima narod zaupanje. Drugi predpogoj uprave je, da se smejo in morajo uradniki v vsakem slučaju držati strogo svojih predpisov, da so v izvrševanju predpisov neodvisni od samovolje. V Avstriji in drugih državah ni vplivala izprememba v vladi na delovanje uradništva. Ti so ostali nemoteni na svojih mestih kljub nebrojnim izpremembam dunajske vlade. Uradnik je bil neodvisen, imel je svojo pragmatiko.

Sedaj pa nova vlada v Beogradu razdira temelj pravičnega in poštenega uradnika. V Srbiji so bili z ukazi vsi srezki načelniki, ki niso strogo radikalnega mišljenja, odslovljeni in na njih mesto postavljeni strankini zaupniki itd. ... Način mišljenja vlade v pogledu uradništva je popolnoma balkanski ali pravzaprav azijski. Po tej mentaliteti nima uradnik naloge, da čuva zakon, da štiti interese države in naroda, da čuva avtoriteto države, nego uradnik je eksponent vladajoče stranke: uradnik mora biti pred vsem strankar, mora čuvati interese stranke tudi v slučaju, da bi gazili državne interese... Vlada ne pomisli ni za trenutek, ali je ta ali oni uradnik sposoben in kvalificiran za dotični urad, ampak vpraša se samo, kakega političnega mišljenja je. Ako je pristaš vladne stranke, ostane na svojem mestu, oziroma mora čimpreje avansirati, ako pa je nasprotnega mišljenja, mora brez usmiljenja na cesto.

Po srbskem zakonu ni predpisana nikakva kvalifikacija za uradništvo. Navaden priprost uradnik, ki zna pisati, more postati sekcijski načelnik. Nikakor ni treba, da bi absolviral vse stopnje uradniške karijere, nego minister postavi lahko dvajsetletnega fanta, ki je mogoče absolviral par gimnazijskih razredov, takoj za okrajnega glavarja ali celo sekcijskega načelnika.

Ako hoče napraviti uradnik karijero, ni treba, da je izobražen, da pozna svojo stroko, da je priden in pošten; biti pa mora zvest pristaš vladne stranke in karijera mu je zagotovljena.

Take azijske razmere vladajo pri nas. Nemogoče je pričakovati od uradništva, da bo izpolnjevalo svojo dolžnost, ako vlada razpolaga z njim kakor z živino. Nemogoče je zahtevati od uradnika poštenosti v uradu, ako ga lahko vlada vsak hip vrže na cesto, ker ni uradoval strankarski.

Do tukaj „Jugoslavija“. Izpustili smo iz citata ost, naperjeno proti sedanji vladi, ker iz izkušnje vemo, da so si stari in novi „vladavci“ precej podobni v vladanju in podeljevanju pravic uradništvu. V tem nas prepričuje tudi zadnji odstavek dopisa, ki nam slikovito odkriva, kaj se je uradnikom nadejati od kake nove „baš nevtralne vlade“. „Ta bo namreč pomedla s temi strankarskimi agenturami in zopet vzpostavila prejšnje uradnike!“ Nadaljevala bo torej toliko ožigosani sistem bivših vlad in postavila zopet nedolžne uradniške žrve na cesto, na njih mesta pa postavila „baš svoje nevtralne“ somišljenike. In tako ad infinitum. Gorje državi, ako ne napravimo konec temu azijskemu običaju!

Ali moramo res sedaj, ko se je ustanovila toli zaželjena Jugoslavija, obrniti vse na glavo, narediti kozle za vrtnarje?

Kar poroča „Jugoslavija“, je novost samo za nas, ki smo bili navajeni vse drugačnih urejenih razmer; ni pa nikaka novost za srbijske uradnike, ki so vzrasli v takih običajih in ki bi se le težko navadili naših rednih. Novost je pa za naše čitatele, da so slovenski in hrvaški predstavniki izrekli svoj jugoslovanski „amen“, ko so se ti zlotovni običaji razširili na vso našo državo ter se je tako poazijatilna evropska kultura. Pri Srbih ni bilo nič navadnega, da je bivši sekcijski načelnik, ko je nastopila nova vlada, bil potisnjen za zadnjega pisarja, ta pa na mesto prvega. Ko se je vlada zopet menjala, se je obrnilo tudi kolo in šef in pisar sta zamenjala svoja mesta. Prava idila, katere si pa mi ne moremo in ne smemo želeči, ker bi tak sistem temelju državezvestemu in poštenemu uradništvu — izpodnesel tla, in smrad korupcije, goljufije in nepoštenosti bi se razlil čez vso Jugoslavijo. Poštenost bi kar čez noč izginila. Gorje bi bilo državi, ki bi slonela na takih temeljih, pri katerih bi veljal le bakšiš in politično somišljeništvo.

Ta sistem pa ni ostal samo na papirju, temveč se je začel že izvajati. Ne da bi se bila mesta razpisala, kakor je to navada v vsaki ustavni državi, so se popolnoma predvsem mastna mesta pri centralah. Tu so namreč ljudje, ki mero jemljejo in mero dajejo. Gledalo se je pa za to, da na centralna mesta pridejo le „pouzdaní činovnici“ in naj so ti tudi brez šol, brez strokovne vednosti in brez kvalifikacije — saj je to po srbskem običaju le nepotrebna navlača! Ni se tudi čuditi, da so ti centralni merodajalci skoraj brez izjeme — srbijskega plemena, samo radi lepšega

se je semtertja postavil kak hrvaški ali slovenski brat, da more gledati, kako se deli pravica ter — molčati kakor grob, ker zaman bi bil posamezni glas proti večinski samovolji.

Naši poslanci se za take „malenkosti“ menda sploh niso brigali in so dovolili, da se azijske uradniške cvetke presaja na evropski vrt. Videči nebrižnost in samodopadajenje slovenskih in tudi hrvaških predstavnikov, je prišel za radikalce pravi moment, da so mogli vtihotapiti po širni Jugoslaviji svoje agente brez kvalifikacij ter jih namestili na mesta, ki po narodi pristojajo starejšim, strokovno večšim in šolsko izobraženim domačim uradnikom. Zgodilo se je to v nekaterih panogah z vso brezobzirnostjo in brez vpoštevanja razmer, očito teptajoč pridobljene pravice drugoplemenskih nameščencev in brez obzira na vse pritožbe prizadetih. Uradnik-nestrokovnjak ne more ščititi niti državnih interesov, ako jih premalo umeva.

Kot priljubljeno polje so si izbrali vojaštvo in carinsko stroko. Carina je bil glavni vir dohodkov nekdanje Srbije. Tudi Srbija je imela carinske predpise in tarife, posnete po tostvarnih predpisih bivših centralnih držav. Vendar so pa ti predpisi mnogo zaostali za onimi rečenih držav ter so mogli morda uspešno se prilagati prilikam nekdanje državnice Srbije z njenim malenkostnim prometom in neznatnimi potrebami. Presajeni na večji in svetovni promet, niso ti predpisi novim prilikam nikakor kos ter morejo le ovirati. Da bo zmešnjava še večja in oviranje prometa, obrta, industrije i. dr. še izdatnejše, so se prenesli v si carinski predpisi, ki so urejali carinstvo v mali Srbiji, na veliko Jugoslavijo. Moč nekake carinske direkcije v Beogradu, ki je prej obsežala samo Srbijo, se je razširila na vso državo, druge finančne direkcije v posameznih pokrajinah so se pa v carinskem pogledu kratkoma kasirale. Da se preokret „na boljše“ le ne ustavi, se je koncem poskrbelo, da vsa višja carinska mesta v „osvojenih deželah“ zavzamejo Srbijanci in če jih ni bilo zadosti, so se kar hitro imenovali in namestili novinci kot — carinski strokovnjaki!

Slovenski starejši, kvalificirani in strokovno večši uradniki so se morali umikati iz zasedenih mest ter jih prepustiti mlajšim srbskim. Pri tem srečolovu je slovenski in hrvaški uradnik bil zadostno odškodovan s tem, da se ga je „imenovalo“ za uradnika po srbskem sistemu. Pod novo vpeljano srbsko komando je slovenski in hrvaški carinar skoraj brez izjeme postal samo še orodje, s katerim se sme razpolagati in mu povoljno ukazovati. Na vse te krivice, ki se pod psevdoslovensko firmo uganjajo na mero-dajnih mestih, pa naši modri predstavniki „modro“ molče, kakor bi se ne tikale njih rojakov in prihodnjih volilcev. Gluhi so ti predstavniki na neštevilne pritožbe in proteste iz trgovskih, industrijskih in drugih krogov, ki vse zahtevajo, da se uvede pravilno in promet ne ovirajoče carinsko poslovanje ter se s tem vsaj omili naraščajočo draginjo. Že lačna Avstrija se norčuje iz naše carinske uprave; ali naj še naprej čakamo, da se dosežejo modernejši in znosnejše razmere? Saj je že ultrademokraška „Domovina“ skesano pripoznala, da so se v carinski stroki godile krivice slovenskim uradnikom ter je nedavno napovedala, da se bo kmalu odpomoglo. Kaj se torej čaka? Ali naj se ves svet zgraža nad našim nazadnjaštvom in

azijatstvom? Gospodje, stvar se mudi in če ne bodele odpomogli tem resnim neprilikam pri raznih naših državnih upravah, nastane doba, ko se nam bodo smejale tudi — azijske krave.

Za dobro upravo.

Ljubljanska „Domovina“ nas je že parkrat napadla, ker smo ožigosali sistem, ki vlada v Srbiji in ki ga neki ministri siloma uvajajo tudi v Slovenijo. Mnenja smo, da bi moral marsikak srbski minister priti v Slovenijo šele par let prakticirati, da dobi vsaj nekaj pojma, kako se uraduje in se uveri, kolik prepad žija med evropsko in balkansko državno upravo. Zdaj pa piše „Domovina“ sama tako-le:

„Iz Beograda prihajajo čudna poročila: vlada premešča, odpušča in namešča uradnike kar križem, kakor bi bil g. Stojan Protić še vedno ministrski predsednik v majhni Srbiji in ne ministrski predsednik velike jugoslovanske države.“

S to zadevo se moramo malo pečati, ker nikakor ni tako malenkostna, kakor se ti morda na prvi pogled zdi in vsak moški v tem slučaju bi bil greh.

Uradništvo v bivši Srbiji ni posebno dobro in se posebno našemu niti primerjati ne da. Vzrok tiči v tem, da ni bilo nikdar stalno, temveč vedno odvisno od vsakokratne vlade, ki so se pa med sabo prav pogostoma menjavale. V tem, da so se vlade menjavale, še ni taka nesreča, ker to se dogaja povsod, ampak nesreča je bila v tem, da se je z vlado menjalo vedno tudi uradništvo, posebno politično, ker je vsaka vlada hotela imeti v političnih uradnikih v prvi vrsti svoje zveste strankarske pristaše, ki so svoje položaje v državni službi zlorabljali v strankarske svrhe.

Te razmere so bile nezdrave, ker uradniki na ta način niso služili državi, ki jih je plačevala in ljudstvu brez razlike strank, temveč so služili samo pristašem one stranke, ki je bila slučajno na vladi, kakor bi drugi državljani ne plačevali davkov in ne nosili javnih bremen.

Tak okrožni načelnik, ali okrajni glavar, ki je od danes do jutri, dokler je pač njegova stranka na vladi, ne more izvrševati svoje naloge kakor bi jo moral, iz enostavnega vzroka, ker uradovanja ni navajen in ker mu je edina skrb delati strankarsko propagando, da bi njegova stranka ostala čim dalje na vladi in s tem tudi on na svojem mestu. V prvi vrsti so pa taki uradniki skrbeli za sebe, da pridejo do čim več denarja, ki ga bodo rabili potem, ko njihova vlada odstopi in bodo tudi oni — brez službe.

V takih razmerah državna uprava ni mogla biti in tudi ni bila dobra. Upali smo, da v Jugoslaviji to preneha, in demokratična vlada je res prenehala s to zgrešeno prakso in pričakovati je bilo, da se na ta način utrdi in uredi tudi državna uprava v nekdanjih mejah male Srbije.

Pa prišel je Protić, ki se ni v Jugoslaviji čisto nič spremenil in misli, da je Jugoslavija še vedno majhna Srbija in vpečuje v Jugoslaviji metode, v katerih je tako izurjen iz prejšnjih časov, podpirajo ga pa pri tem hrvaški narodno-klubski, ki ga pridno posnemajo na Hrvatskem in preganjajo uradništvo na vse mogoče načine.

Pri nas je državna uprava še dobra, ker se držimo še vedno starih principov, da ima uradnik služiti samo državi in ljudstvu in da ga spremembe na vladi ni-

majo čisto nič brigati, ker dobiva plačo iz davkov, ki jo plačujejo vsi državljani brez razlike na strankarsko prepričanje.

Protič se bo moral malo modernizirati. Da bi se pri nas udomačile njegove navade, na to niti misliti ni, odpraviti se pa morajo te navade povsod, v vsakem posameznem delu naše države, ker ljudstvo zahteva in potrebuje dobro upravo, dobre uradnike, ker edino tako bo napredovala država in s tem rastla splošna blaginja.

Tako potrjuje ljubljanska „Domovina“ vse tisto, kar je „Naš Glas“ opetovano grajal z željo, da se na korist dobre uprave odpravi. Srbijansko uradništvo je še birokratičnejše kot je bilo nemško-avstrijsko in srbijanska trma je včasih večja kot pruska. Učiti se nočejo, izprevideti, da kdo drug več ve in zna, tega ne marajo. Dasi se z našim uradništvom „niti primerjati ne da,“ mu vlade vsiljujejo Srbijance za šefe, ki nastopajo po svoji stari balkanski navadi proti našim uradnikom. Mi smo na vse te anomalije opozarjali prejšnjo demokratsko vlado, a bilo je vse dob ob šteno. V naših grajih so videli le plemensko turžnjo, dasi smo neprestano dokazovali, da nam gre le za korist države in dobre uprave, da zahtevamo le odpravo bestastega, zastarelega birokratizma, sekatur uradništva in občinstva, protekcionizma in korupcije ter da zahtevamo čast večji sposobnosti brez ozira na plemenske razlike. Srbijanec nam je brat, ki ga najvišje cenimo kot vojaka-junaka; kot uradnika pa ga v splošnem ne moremo priznavati za svojega učitelja — nasprotno, mnenja smo, da se mora srbsko uradovanje modernizirati, poevropejiti, prilagoditi našemu. Potem šele bo zavladal v državi tudi evropski red, prej pa ne. To so uvideli vsi slovenski in hrvatski ministri vseh strank, poslanci Slovenije in Hrvatske vseh barv, le Srbijanci tega še nočejo uvideti. In to obžalujemo iz skrbi za našo skupno domovino. Dokler Srbijanci Slovencem in Hrvatom ne bodo zapuili, dokler ne uvidijo, da po patrijalističnem načinu, ki je bil morda dober včasih v mali Srbiji, v veliki Jugoslaviji ni mogoče vladati in uradovati, tako dolgo ostane naša država brez dobre uprave.

Zapostavljanje starejših napram mladim.

Zadnji čas opazujemo iz imenovanj, priobčenih v raznih uradnih in neuradnih listih, da se imenujejo pač mladi gospodje, ki so po preobratu vstopili v službo, da pa se ignorirajo starejši uradniki, skoraj bi rekel, ostentativno. — Ako se pomisli, pod kakimi težavnimi razmerami so uradniki pred vojno služili v državni službi in da je celo konceptni praktikant služil po celo leto in še več brez vsakega vinarja plače, da je dobival potem cela tri leta mali adjutum K. 82 na mesec, čakal na imenovanje v X. razred-5 do 6 let, da je uradnik med vojno vlek el kakor živina državni voz naprej, ves ubit in izstradan, potem je gotovo, da se godi tem starejšim uradnikom, ki imajo 9 do 11 let službe, velika krivica, če se jih pušča v istem razredu, v katerega je imenovan praktikant z eno- in dveletno službeno prakso. Danes imamo nebroj slučajev, da so imenovani v 9. razred oni praktikantje, ki so vstopili pred letom dni šele v službo in imajo torej isto plačo, kakor uradniki z deset- do dvanajstletno službo. Tako omalovaževanje starejših uradnikov vpliva skrajno

demoralizujoče, in naloga uradniškega društva naj bude, da se temu postavi v bran.

Mi iz vsega srca privoščimo mladim kolegom napredovanje in materialno boljšo situacijo, ali želimo in zahtevamo, da se tudi starejšim pripoznajo koncesije. Sicer vemo, iz katerih nagibov se vršijo pri mladih napredovanja in da so le nekaka vaba, ki jih naj obdrži v državni službi, kamor že kmalu ne bode hotel vstopiti nobeden pametno misleč človek. Ali za starejše morejo biti ti nagibi popolnoma indiferentni. Mi zahtevamo, da se nagradi tudi faktično delo v uradu, da se nam odškodujejo ona leta, ki smo jih pretrdali brezplačno v službi in da se rešpektira tudi število službenih let. — Danes imamo polno takih sodnikov, političnih in finančnih komisarjev, ki imajo 9 do 12 let službe, a mnogo tudi takih, ki imajo 1 do 2 leti službe. Gospodje, ki so pri imenovanjih merodajni, se naj zavedajo, da mogoče s takimi imenovanji napravijo ambiciozno mlade kandidate uradniške hierarhije, a da ubijejo moralno starejše uradnike, ki so na tem, da po svojem razvoju v službeni praksi razvijajo za korist države svoje najboljše moči.

Spričo takega postopanja ni čudno, če se malkontenti — starejši uradniki oglašajo v časopisih za službami v privatnih podjetjih in proklinjajo uro, ko so vstopili v državno službo — kjer napreduje danes le oni, ki ima visoke gospode za prijatelje, znance in sorodnike in ki razume hinavstvo, prilizovanje ali izsiljevanje. Gotovim gospodom starega avstrijskega kalibra pa še tudi bolj imponira lak in frak kot vsaka duševna kapaciteta.

Ne vemo, ali hoče naša vlada realizovati pri imenovanjih načela, po katerih moramo biti vsi enaki v državni službi glede značaja in prejemkov, če tudi ne glede dela in odgovornosti, oni, ki so šele vstopili in se učijo šele sukati konceptno pero in oni, ki so jim že v službi osiveli lasje. Kakor se vidi, je skrajni čas, da se izda že vendar enkrat službena pragmatika, ki bode določala pravice in dolžnosti vseh po isti meri in stavila gotovim strankarskim krogom meje, da ne zlorabljajo svojega vpliva na imenovanje državnih nastavlencev in da ne razširjajo med uradniki nezadovoljnosti, ki razjeda temelje nove države.

Rak-rana.

„Slov. Narod“ je dne 4. t. m. priobčil članek „Ne rušite države!“ Iz tega članka posnemamo sledeči odlomek:

Na čelo državne uprave bi se morali postaviti najsposobnejši izmed sposobnih, dejansko pa je bila pri oddaji upravnih mest merodajna ponajveč samo strankarska pripadnost. Vse stranke so skrbele samo za korita. Pri tem se je gospoda pri upravnem aparatu še menjala, kakor prizori v bioskopu. Imamo namreč vsak mesec vladno krizo in vsak drugi mesec novo vlado. Vsaka vlada pa smatra za svojo prvo in glavno dolžnost, da spodi od jasli stare „jedce“ in jih nadomesti s svojimi „koritarji“. Pa tako je bil običaj od nekdanj na Balkanu. A nihče neče uvideti, da je to zlo, ki lahko upropasti državo. Že leta 1906. je na kongresu v Sofiji sedanji češko-slovaški minister narodne obrane Vaclav Klofač odkrito povedal v obraz Srbom in Bolgarom, da je tak vladni sistem rak-rana, ki razjeda sicer zdravo telo mladih držav in jih

spravlja v propast. Klofačevo opozorilo je izzvalo takrat vihar ogorčenja in radi te dobrohotne kritike bi ga bil sedanji direktor sarajevske „Srpske Riječi“ Stepo Kobasica skoro dejansko napadel. In če je bil ta sistem veliko zlo že takrat, kako poguben mora biti šele sedaj!

Glavni pogoj za uspešni državni razvoj je brezhibno funkcioniranje upravnega aparata in kontinuiteta uprave same. Ako tega ni, zastaja državni stroj in odpro se na široko vrata vseobči demoralizaciji in korupciji.

Da je to istina, vidimo in čutimo na svojem telesu. Brezbrižnost za državne in narodne interese, demoralizacija in korupcija zgoraj — na vodilnih mestih ima za nujno posledico ginevanje vsakega zaupanja v državno avtoriteto, kar povzroča v ljudskih masah vseobčo nezadovoljnost, splošno anarhijo, boljše vizez, kaos. Ne postopa pa se tako samo v Beogradu, marveč tudi v Zagrebu, Sarajevu, Splitu in v Ljubljani. Tudi tu se menja upravni aparat vsake kvatre, zato je kaos še tem večji.

A narod izgublja pri tem zaupanje in vero v državo, to tem bolj, ker uradniki v centrali zares store vse, prav vse, da ubijejo v ljudski duši zadnji sled še preostalega poverenja v državno oblast. Nešteta pereča vprašanja so, ki se rešujejo v Beogradu. Cesto je nujna rešitev teh vprašanj življenjskega pomena. Toda odpošlje se lahko deset prošenj in deset brzojavk, Beograd ostane molčeč kakor grob. Uradniški mogočnik sedi na aktu, čakajoč brezdelno na trenotek, da ga prihodnja sprememba v vladi ne odpilne z njegovega mesta, in sprejema flegmatično vsako urgenco z malomarno pripombo: „ima vremena, može čekati!“

Takšno postopanje ostavlja hladnega in ravnodušnega, kdor je fatalist, naše ljudi pa ogorčuje in vzbuja v njih neprijeteljsko razpoloženje ne toliko proti vestnemu uradniku kot takemu, ker je večinoma nepoznan, kakor proti onemu delu našega naroda, kateremu pripada tak svoje dolžnosti zanemarijoči činovnik.

In ta nesrečni carinski postopak s svojimi pedantsko-ozkosrčnimi, najčešče pa naravnost nesmiselnimi določbami, koliko zla je že povzročil, koliko škode je že zadal naši državni misli!

Saj morda carinski zakon sam na sebi ni tako slab, dasi se zdi na prvi hip docela srednjeveški, ako ne predpotopen, ali večina tistih, ki ga izvajajo, so ljudje, katerim so se vsled topega birokratizma že skisali možgani. Sicer bi bilo, nemože, da bi uganjali take bedastoče, ki so pri nas sedaj na dnevnem redu dan za dnevom. Strogost, ki je umestna, odobrujemo, neizprosost tudi, da bi pa bilo zlonamerno šikaniranje strank umestno in v interesu finančnega ministra in države, do tega naziranj pa se ne moremo povzpeti.

Ako zacarinjujejo danes ne samo knjige, marveč že celo brezpomembne inozemske časopise, zahtevajo, da je naslovnik pri tem postopanju, katerega izvršujejo trije ali štirje uradniki, sam navzoč, da more takoj na licu mesta odšteti predpisano carino v znesku — 65 vin., potem se ni čuditi, da zacarinanje tako brzo napreduje, da stoji na obmejnih postajah na stotine tovornih vagonov ter zavira, ako ne onemogoča, vsak promet. A promet je danes predpogoj zdravega razvoja.

To dela slabo kri, povzroča nevoljo, vzbuja nezadovoljstvo in podpaljuje tiste strasti, ki so jih pred vojno tako večje in

spretno znali gojiti in podpihovati gotovi činitelji in življi.

Treba je samo neznatne iskrice, da se ne zaneti pravcati požar teh strasti. In takšne iskre švigajo z vseh strani.

M. Milesnić (Bjelovar).

Odmora nam treba.

Motto: Haj, što činovnik još se drži, kraj svih zala —

Nada ga je uzdržala, njojzi hvala!

U članku pod gornjim naslovom, izašlom u »Činov. Vjesniku« od 23. lipnja 1919., obrazložio sam, kako smo se činovnici za trajanje prošlog svjetskog rata izrabili i kako bi bilo potrebno, da nam se osjeguraju izmjenični godišnji dopusti, a uređivanje o blagdanima i nedeljama obustavi.

Od tada su se tri vlade promjenile i nijednoj nije palo na um, da ispuni te naše želje, molbe, potrebe, zahtjeve ili kako bi im već dao ime.

Zar mislite, da je makar koji od ovih „mjerodavnih“ kod vlade taj članak pročitao ili uopće o njemu što saznao? Niti govora! Zar će si takav jedan „mjerodavni“, sve da je i začuo za taj naš vapaj, uzeti to ad referendum? Zar si je mislio, da se to i njega tiče, da je i on u plejadi činovničkih bijednika?! Samo ću upozoriti sadanje »mjerodavne faktore« na činjenicu, da smo od one doba za godinu dana stariji ali i poderaniji, bez obzira na to, da smo se i previše demokratizirali.

Kad već svakodnevno radimo po 7 sati, to imademo pravo i na odmor i oporavak. — pa eto sam Bog kaže: šest dana radi, a sedmi t. j. nedelju posveti odmoru. Mi tražimo, da živimo kao pobožni kršćanski ljudi.

A glede dopusta, donasha eto »Naš Glas« od 25. marta 1920 noticu, da je poštansko ravnateljstvo u Ljubljani u svom djelokrogu svima namještenicima dozvolilo zamjenične dopuste.

Pa zar je to ravnateljstvo kompetentnije nego li zagrebačko pb. ravnateljstvo ili recimo naš banski stol odnosno naša vlada?

Zar nam zbilja u svemu moraju Slovenci prednjačiti? Pa dokle će onda vrijetiti, ovaj po Zmaj-Jovanu udešeni, i pod naslov stavljeni motto?

Položaj slov. in hrvatskih carinarjev.

Za kulturno državo sramotne in neznosne razmere, ki so jih posebno deležni slov. in hrv. carinarji, razmetani po širni Jugoslaviji zaradi ozkosrčnega centralizma carinske uprave, ki proti sklepu min. sveta tudi vsa osebna vprašanja rešuje iz centralističnega in povsem plemenskega vidika, so uprav tipičen primer, kako se ne sme in ne more pri sedanjih zamotanili razmerah upravljati tako važno in prostrano finančno panogo. Uprava je že samaposebi bolehlava; da pa postane še bolj nezmožna in da ni morda več daleč čas, ko se njeno kolo ustavi, se rešujejo vsa osebna vprašanja s povsem napačnega plemensko-strankarskega stališča. Te kričeče razmere so obenem resno svarilo vsem ostalim strokam javnih nameščencev, ki še niso okusile dobrot centralizma, da se jih branijo z vsemi razpoložljivimi, pravnimi sredstvi.

Ker »dobrot«, ki se delijo slov. in hrv. carinarjem v obliki vedno se ponavljajočih preterirani, vseh mogočih premostitev, brzojavnih upokojitev in podobnih odreditev, si pač nihče ne želi.

Slov. in hrv. carinarji so bili milostno sprejeti v stalež srbskih uradnikov, — dasi centralna oblast nima glede osebnih vprašanj glasom citiranega sklepa prav nikake ingerence. Bodi resnici na ljubo ugotovljeno, da od tega časa traja popolna stagnacija v napredovanju. Tembolj pa deluje tajna sila pri zapostavljanju in premostitvah. O vsem tem se je že večkrat razpravljalo v »Našem Glasu«; vendar razkrinkavanje neprilik ne najde odmeva v Beogradu.

Vse dosedanje delovanje centralizirane car. uprave se je prav slabo obneslo in pokazalo, da centralizem, kakor ga umeva centralna car. uprava, lahko dovede državo do propada, upravo pa v absurdnost. Nezmožnost nam najbolj dokazujejo ponavljajoče se pritožbe zoper poslovanje te uprave po povsem nemoderenih, vsak reden promet ovirajočih predpisih. Nič manjše niso pritožbe slov. in hrv. carinarjev proti sedanji upravi in njenemu sistemu. Splošna nezadovoljnost je že dosegla vrhunec. Tako ne more iti dalje, ker mora vsaka absurdnost in anomalija imeti svoj konec. Zato se mora sedanja oblika centr. car. uprave čimpreje podreti, ker sicer mora iz sedanjega kaosa nastati polom. Dolžnost naša je, da poklicane činitelje v Sloveniji — v Beogradu menda sploh ne slišijo — opozorimo, da vendar naredo konec samovoljnosti odgovornih faktorjev v centralni car. upravi. Dvanajsta ura se bliža!

Brez nadaljnjega razmotrivanja stavimo poklicanim činiteljem naslednja vprašanja in jih prosimo nujnega pojasnila:

Kdaj bodo izvršena imenovanja (napredovanja) slov. in hrv. carinarjev? Koliko časa bodo še morali opazovati, kako napredujejo le pripadniki enega plemena ozir. stranke ter zasedajo vsa važna in dobro dotirana mesta, dasi so mlajši po službenih letih, a se potiska slov. in hrv. carinarje v kot? Ali je tako razumevati enakopravnost?

Kdaj bodo deležni slov. in hrv. carinarji vodilnih mest, ki so starejši in vsaj toliko sposobni?

Kdaj se namerava odpraviti dosedaj izvršene samovoljne premostitve, ki govorijo vse proti interesom službe?

Kako se namerava odškodovati uradnike, ki so zaradi nikjer utemeljene premostitve in nedostajanja stanovanj prisiljeni živeti ločeno od svojih družin?

Kdaj se namerava urediti odškodnina za spremstvo ekspresnih in brzih vlakov, kdaj za vršitev nočne službe, katerih pristojbin uradniki že od julija 1919 niso prejeli? Kdaj se namerava likvidirati selilne troške v izdatkom odgovarjajoči višini? Primerov dovolj!

Kdaj se bo rešilo nebroj osebnih prošenj, kdaj vpoštevalo utemeljene razloge?

Kdaj se namerava odpraviti ustavnje države sramotno oddajanje službenih mest brez razpisov pod roko?

Kako se utemeljuje ustavitve stanarine?

Kako je z brzojavnim potom odrejenimi upokojitvami slov. carinarjev in s čim se utemeljujejo?

Takih kdaj in koliko li se moglo staviti še nebroj. Toda že iz navedenih je do-

volj razvidno gorje, ki ga morajo slov. in hrv. carinarji prenašati vsled nezmožnosti centralne uprave. Sodbo naj si napravi vsakdo sam; v prid uprave ne more izpasti. Suženjsko stanje mora ponehati, neznosne razmere se morajo odpraviti.

Apeliramo na vse naše pokrajinske oblasti, naše politike, ki jim strankarska strast še ni zamorila pravnega čuta, na vso pošteno javnost, da energično priskočijo na pomoč in naredo konec nevzdržnim razmeram. Potaplajoče treba rešiti, ker sicer ni več daleč čas, ko se bo začelo uvajati take centralistično-balkanske razmere tudi v druge upravne panoge ter poskušalo iz Beograda povsod diktirati voljo radikalskih faktorjev, ki ne morejo umeti nalog današnjega časa ter te istovetijo z malenkostnimi potrebami nekdanje Srbije. V upravi treba uvesti razmere, ki so primerne modernim časom!

Vestnik.

Društvo poštih uradnikov in uradnic v Ljubljani je poslalo dne 29. marca t. l. deželni vladi v Ljubljani sledečo prošnjo: Dne 19. januarja 1920 je izročila tamošnjemu predsedništvu deputacija zgorajšnjega društva osebno spomenico, v kateri smo med drugimi prosili, da se vse nepragmatično uradništvo poštne uprave imenuje s 1. januarjem t. l. za državne uradnike. Enako resolucijo smo obenem poslali kr. vladi in ministrstvu pošt in brzojavov v Beograd ter predložili poštному ravnateljstvu v Ljubljani. Prepise tega sklepa smo dalje izročili dne 11. februarja t. l. slovenskim političnim klubom parlamenta s prošnjo, da bi se vsi slovenski poslanci zavzeli za podražavljenje razrednih poštih uradov v Sloveniji in njih osobja. K temu si dovoljujemo še pripomniti, da je ministrstvo za ustavotvorno skupščino in izenačenje zakonov v Beogradu naše želje že z odlokom z dne 22. julija 1919 št. 230 in od 14. oktobra 1919 št. 230 načeloma priznalo, izjavilo se je pa, da jih bo ob priliki splošnega urejevanja vseh uradniških odnošajev upoštevalo. Ker se pa tozadevno do danes ni še ničesar ukrenilo in se splošno urejevanje vseh uradniških odnošajev od termina do termina zavlačuje tako, da tudi nova službena pragmatika ne bo v doglednem času izšla, prosimo kraljevo vlado, da ves svoj vpliv pri osrednji vladi v Beogradu zastavi v to, da se nam da, kar smo že davno zaslužili in česar so tovariši v drugih, iz bivše Avstroogrške nastalih državah že pred letom dni bili deležni, to je imenovanje za pragmatične uradnike na podlagi službene pragmatike iz leta 1914. Končno še pripominjamo, da so prizadeti, katerih je okroglo 80 % vsega poštnega uradništva, do skrajnosti razburjeni, posebno še ob mejah naše domovine, kjer tovariši vidijo, da njih sosedje bolj napredujejo kakor mi v Sloveniji, zato se je bati, da bodo vsled tega omalovaževanja, preziranja in zapostavljanja prekoračili meje skrajnosti, zakar pa naše društvo že vnaprej odklanja vsako odgovornost. Tudi plebiscit lahko pri tem občutno trpi, ker ima poštar z ljudstvom največji stik in tudi vpliv. — S predstoječo vsebino se Zveza poštih organizacij popolnoma strinja, jo priporoča in je pripravljena zahteve uradništva poštne uprave z vsemi dopustnimi sredstvi v polni meri podpirati.

29. odborova seja društva državnih nameščencev se je vršila dne 31. marca

1. Živahna je bila debata o zvišanju draginskih doklad in nabavnega prispevka. Na dan 15. aprila se skliče javen shod, na katerem povemo, kaj zahtevamo vsled neznosne draginje. Občni zbor se vrši 22. aprila in se je izvolil poseben odsek, da pregleda nova pravila.

Savez državnih namještenika za Dalmacijo. Državni namještenici, koji niso organizirani, ne samo što ne uživati nikakve blagodati isposlovanje od organizacija, no neče biti ni članovi potrošnih združega, koje ustrajamo, nit će moći reflektirati na razdiobu hrane, koju bude postizavao savez odnosno potrošne zadruga ili njihove filijalke. Svi dakle drž. namještenici (aktivni i umirovljeni), ako hoće da uživaju blagodati organizacionog rada, moraju da pripadaju savezu državnih namještenika direktno ili indirektno. Ako imaju svoju stručnu ili klasnu organizaciju, koja je u Savezu, moraju istoj pripadati, te stručna ili klasna organizacija plaća savezu za svakog člana po 1 K mesečno (za udove i siročad 50 para). Oni pak, koji nemaju svoje stručne ili klasne organizacije ili ako takva nije udružena u savezu drž. namještenika, mogu da budu direktni članovi saveza i plaćaju 5 K mesečno i to u području splitskog kot, suda direktno savezu, a po pokrajini kot. odborima. Ovi dostavljaju pobranu članarinu savezu, u koliko im nije potrebna za namirenje svojih potreba. U ovom pogledu upozoriti je kot. odbore, da za namirenje vlastitih potreba, preporuča se u prvom redu sakupljanje dobrovoljnih prinosa u radostnim i žalosnim prilikama ili priredivanjem predavanja (§ 3 prav.), a u koliko to ne bi bilo dovoljno, pokrivali će iznimno još daljnje najnužnije troškove Saveza. Novo odmerena članarina stupa u život od 1. siječnja, te se može isplaćivati svakog mjeseca, a mora najdalje svakog trećeg mjeseca. Radi konačnog uređenja nužnog popisa svih državnih namještenika i radi potrebite kontrole, isplaćivanja članarine, poziva se stručne i klasne organizacije, da savezu drž. namještenika odmah dostave točni iskas svojih članova naznakom značaja i mjesta službe. Slični će iskaz dostaviti odmah i svi kotarski odbori popisav sve državne namještenike svog sudbenog kotara uz naznaku, osim navedene, i dali pojedini i kojoj organizaciji pripada. Svakako članovi, koji pripadaju svojoj stručnoj ili klasnoj organizaciji, udruženoj u našem savezu, te kojoj moraju da redovito plaćaju odnosnu članarinu, ne plaćaju kotarskim odborima nikakve članarine, osim ako nije skupština zaključila iznimno kakvu članarinu obzirom na osobite potrebe odnosnog kotara (§ 4, 9 l. st. sl. d. prav.). Ovom prigodom stavlja se na srce koli kot. odborima, tolli pojedinih organizacijama, širenje i potpomaganje našeg glasila. Kod organizacija mogli bi se za to brinuti povjerenici od-

nosnih organizacija (članovi šireg centralnog odbora) ili pak član, kojega organizacija odredi, a tako i kot. odbori imali bi odrediti zato jednog marnog člana. Preporuča se i suradnju te dopisivanje, koje mora da ide prama dogovoru Centr. Saveza, preko pokrajinskih saveza radi kontrole odnosnih vijesti i članaka. Predsjednik Dr. Derado, tajnik prof. Katunarić.

Občni zbor „Društva drž. uslužbenecv kraljevstva SHS za slovensko ozemlje“ v Ljubljani se vrši 22. aprila t. l. ob 7. uri zvečer v dvorani Mestnega doma z naslednjim dnevnim redom: 1. Poročilo predsedstva. 2. Poročilo tajnika. 3. Poročilo blagajnika. 4. Poročilo pregledovalcev računov. 5. Prememba pravil. 6. Volitev predsedstva in nominiranje delegatov v širši odbor. 7. Slučajnosti. V Ljubljani, 31. marca 1920. M. Lilleg, t. č. predsednik.

Načuvano. V Sloveniji, ki tvori del demokratske države, se dogajajo nad slovenskimi in hrvatskimi carinarni s strani beograjskih eksponentov nepojmljive stvari. Za danes pribijemo le sličico, da se je tak eksponent osmelil brez vsakega disciplinarnega postopanja diktirati denarne globe uradnikom, ker so pri vodji urada protestirali nad očividnim zapostavljanjem in omalovaževanjem njihovega čina. Efekt: Denarna globa. Ta „velekulturen“ čin osvetlimo pobliže v eni prihodnjih števil. Pozivljamo pa naša pokrajinska oblastva že danes, naj že končno posvetijo v „azijatske“ razmere.

Draginja. Cene življenskih potrebščin naraščajo dnevno. V decembru nakazani — izsiljeni — povisek že tedaj ni več odgovarjal faktičnim cenam; naši časopisi so tedaj v nebroj noticah bobnali med svet povišanje plač, kar je bilo povod, da so se cene urno dvigale ter presegle povisek še pred njegovim izplačilom. Meseca februarja t. l. smo imeli zopet boj, da so doklade ostale v prejšnji izmeri. Če primerjamo cene v decembru 1919 in marcu 1920, uvidimo, da so poskočile najmanj za 100 in tudi več odstotkov, doklade nam pa še v decembru niso zadoštovale za kritje vsakdanjih življenskih izdatkov; o nabavi obleke, perila, obuval itd. niti ne govorimo. Računati nam je z našimi sedanjiimi dokladami in dobiti ravnotežja v našem gospodinjstvu. Vsakdo bo rekel: Pri sedanjih cenah je to v primeri s plačami povsem nemogoče. Nastane sedaj le še vprašanje, kako razvezati voz. Rešitev tega vprašanja ne sme delati nikake preglavice. Za to je edina pot: Ali doklade povišati primerno cenam, ali pa naj vlada zniža cene oziroma nas izplača z živili, obleko itd., da moremo živeti, ker živiti ne moremo z našimi družinami v zemljo, in da se oblečemo, ker figovo pero ni več moderno. Razmiš-

ljati o tem, če finance dopuščajo, ni naša zadeva. Aut Caesar aut nihil! Z zahtevami pa nikakor ne smemo več odlašati, ker je že zadnji čas, da naše organizacije napram naraščajoči draginji podvzamejo vse potrebne korake in opozore meročajne drž. krmilarje! Beda je velika; od pomoč nujno potrebna! Gospodarsko smo že itak uničeni. Kam plovemo?

Javen shod vseh javnih nameščencev se vrši 16. aprila t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Union. Naš žalosten položaj nas sill, da stopimo v javnost. Tovariši! Tovarišice! Udeležite se javnega shoda korporativno! Nihče ne sme izostati! Nastopimo složno za svojo boljšo bodočnost! Pridite vsi brez izjeme!

Podporno in pravovarstveno društvo državnih uslužbenecv za Slovenijo v Ljubljani vabi vse člane na važno posvetovanje, ki se vrši v soboto, dne 10. aprila ob 8. zvečer v mestni posvetovalnici.

Društvo užitijskih uslužbenecv za Slovenijo s sedežem v Ljubljani ponovno prosi poverjeništvu ministrstva financ za Slovenijo, naj bi se nas vendar že enkrat definitivno kot take priznalo in pragmatiziralo po sistemu finančne straže. Ako pa čas še ni dozorel, da se nas ne more takoj prišteti v državni status, naj se pa nam od 1. januarja t. l. dalje nakažejo draginske doklade in enkratni nabavni prispevek v višini že pragmatiziranih državnih nastavljenecv. Ker so nekateri v tej stroki že 20—30 let praktično, so točno svoj poklic izvrševali in so med nami gg. revidenti ista opravila vršili ter so že zdavnaj definitivni. Zakaj se ravno nas tako zanostavlja? Ali ni to vnebovpijoči greh? Mi s temi našimi dohodki ne moremo več živeti. Sila kola lomi. Lakota je hud tovariš.

U fond Saveza Državnih namještenika doprinese: Na počast uspomene pok. E. Katalinić dr. M. Skočić 100 K, profesor E. Katalinić 10 K; sudb. savj. Gipčić-Bragadin 20 K; na počast uspomene pok. I. Senjanovića prof. Katunarić 4 K; na počast uspomene pok. majke prof. Tepića dr. Gjadrov 10 K; na počast uspomene pok. Viličića nadsvet. Pavičić 10 K; na počast uspomene pok. majke Ive Antičevića sudb. savj. M. Cjpičić-Bragadin 40 K. Uprava zahvaljuje.

»Samopomoč« v Ljubljani kupuje vsakovrstna živilla in druge potrebšćine v vsaki množini. Tovariši se prosijo, da polzvedujejo po takem blagu in posredujejo v prilog zavoda, ki deluje v korist vsem javnim nameščencem. O zalogah, oziroma ponudbah naj se poroča naravnost »Samopomoči« v Ljubljani, Vodnikov trg št. 5, ki poravna radevolje vse stroške.

Kavana „Central“
19-3
se priporoča za mnogobrojen obisk. Pristna kava, cena in solidna postrežba.
Stefan Miholić, kavarnar
Ljubljana - Sv. Petra nasip.

Vzajemno podp. društvo v Ljubljani
registrovana zadruga z omejenim jamstvom.
Posojila na osebnii kredit: 60% — Posojila na hipoteko: 5 1/2% — Mesečna odplačila. Ranžijska posojila na več let; mali vračevalni obroki.
Pisarna: Kongresni trg 19.
Uradne ure od 8. do 12. ure. — Prospekti brezplačno na razpologo. — Rezervni zakladni usd 500.000 K. — Krasilno vloga 3 1/4%.

A. Mihelič, Ljubljana
Šelenburgova ulica 1.
15-3
Trgovina s ščetinastimi izdelki. Galanterija in parfumerija. Edina zaloga jugoslovanskih
K V A R T
k a k o r
tarok,
marijaš, whist, „primorka“.

Prva ugoslovanska zlatarska delavnica **Alojzij Fuchs** — Šelenburgova ul. 6.
Kupujem stare **ziato in srebro** po najvišjih cenah, priporočam veliko zalogo zlatuine, srebrnine, ur, briljantov itd. — Vsa popravila in nova dale se izvršujejo v lastni delavnici točno in solidno. — Kupujem stare ziato in srebro, istotako briljante in diamante.
20-3
!! Naročajte „Naš Glas“ !!

Modni salon
Stuchly - Maške
LJUBLJANA,

Zidovska ul. 3, Dvorski trg 1.

Priporočamo veliko izbiro najnovejših svilenih klobukov, čepic in slamnikov za dame in deklice. Popravila točno in ceno. Žalni klobuki vedno v zalogi.

MODNA TRGOVINA T. EGER
v Ljubljani, Sv. Petra c. 2

Priporočila za gospode in ima vedno v zalogi najmodernejšo kravate, ovratnike, trde in mehke, žepno robce, srajce, naramnice, nogavice in rokavice. Za dame najmodernejša svila, gladka in v barvah za bluze, ovratniki zadnje novosti, nogavice in rokavice v vseh oznah in velikostih, pasovi, vlasnice, igle, brože, steznike itd. itd. 28-1

Parfume in Kosmetične potrebščine vedno najfiniše v zalogi. Člani društva javnih namočenecv proti lakozu legitimacija 10% popusta.

Proti: sladkorni bolezni, bolezni jeter in ledic, oteklini želodca in čreves, kroničnemu katarju želodca in čreves, želodčnemu kamenu, hemeroidom in bolezni mehurja, putiki in debelosti, je najboljšo sredstvo naravna zdravilna mineralna voda „**rogaška slatina**“.

Rogaška slatina

največje in najmodernejšo zdravilišče v Jugoslaviji, hidrotterapija, elektroterapija, inhalatorij, gimnastika za zdravljenje, kopeli z ogljikovo kislino, solne, smrečne, parne, zračne, solne kopeli in kopeli z vročim zrakom.

Vojaška godba (42 mož, med njimi absolvirani konservatoristi). Za vsakovrstne zabave je preskrbljeno kakor v največjih svetovnih zdraviliščih. Umetniški koncerti, tombole, plesni venčki, gledališke predstave, kino, izleti itd. — Sezija od 1. maja do 15. oktobra 1920.

RAVNATELSTVO.

STAMPILJE

Anton Černe
GRAVEUR
in
Ljubljana, Dvorski trg št. 1

Drogerija "I. C. Kotar,"
Ljubljana,
Wolfova ul. 3.

Fotomanufaktura

Priporočila se trdika 4-6

Jos. Peteline
trgovina z galanterijskim in modnim blagom, zaloga živalnih strojev in njih posameznih delov.
Ljubljana, Sv. Petra n. 7.

... SPECIJALNA TRGOVINA ...
Z JUVELI, ZLATNINO IN URAMI

LUD. CERNE
LJUBLJANA,
WOLFOVA ULICA 3. 16-3

Drogerija „ADRIJA“
Fotomanufaktura
Parfumerija

B. Čvančara
Ljubljana, Sebeburgova ul. 5.

Svetla

Salone za prodajo svetilnicov električnega predmeta. Članstvo za kraljevstvo SHS. Javno Poslovanje Ljubljana.

Westinghouse
Watt
Kremenezky
Metax
Eksport & Import

BARVA ■■■ **KEMIČNO** ■■■ **ČISTI**

vsakovrstno blago, obleko

PERE domače perilo (pošilja po isto na dom) **SVETLOLIKA** ovratnike, zapestnice in srajce

Tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4. **LJUBLJANA**, Podružnica Sebeburgova ulica 1.
Podružnice: **MARIBOR** — **NOVO MESTO**.

VELIKA Na debelo! Na drobno!
:: : Solidne cene! : :: **BOGATA**

ZALOGA **LASTNI MODNI ATELJE.** **IZBIRA**
manufakturnega ter inozemskega modnega blaga. Srajce, samovernice (kravate), nogavice i. t. d. OBLEK lastnega izdelka po naj-novejšem kroju.

PRVA KRANJSKA RAZPOSILJALNA

SCHWAB & BIZJAK
LJUBLJANA, Dvorski trg, pod Narodno kavarno.